

Acabar amb la vida, acabar amb la mort

Jordi Badia Pujol

És possible que les dues frases del títol, que semblen oposades, es facin servir amb un significat semblant? Doncs sí, en el català del segle XXI tot és possible...

Acabar amb: heus ací una construcció forana que ha arrelat amb força en el llenguatge periodístic. No pas gaire en el llenguatge corrent, encara. Però sí en les notícies i en les opinions que es publiquen o es pronuncien en els mitjans de comunicació, justament els que haurien de contribuir a evitar l'ús de formes espúries i empobridores com aquesta.

La bona notícia és que la locució *acabar amb* no és acceptada per cap gramàtica, ni vella ni nova. La mala notícia és que, per influència del castellà (i potser originàriament del francès), ha proliferat tant que ha suplantat una munió de verbs. Són mots amb un significat bàsic semblant, però amb diferències de matís importants. Això vol dir, doncs, que si la foragitem no tan sols recuperarem genuïnitat, ans hi guanyarem precisió i riquesa expressiva.

N'hi ha tants, de verbs per a evitar aquest calc... Una llista d'urgència: **anihilar, anorrear, arrasar, assolir, aturar, destruir, devastar, eliminar, enderrocar, enllestir, exterminar, extingir, fer caure, fer net de, liquidar, matar, matar-se, suprimir**. Ah, i **acabar**, sobretot.

Ara els veurem aplicats en uns quants exemples, tots extrets —ai las— de mitjans de comunicació. Desgranarem l'explicació en quatre apartats. I al final resoldrem l'enigma del títol:

1) Tot sovint, el sentit de l'acció és simplement de 'finir', és a dir, 'acabar'. Aleshores, l'operació és ben elemental: només cal eliminar-ne la preposició:

—*Ha assegurat que el nou decret de reforma del sector de l'estiba no contribuirà a acabar amb el conflicte*: ...no contribuirà a **acabar** el conflicte.

—*És un text que busca acabar amb la polèmica, però que no ho ha aconseguit*: És un text que pretén **acabar** (o **cloure**) la polèmica, però...

2) Ara, pot molt ben ser que vulguem que la frase tingui un significat més o menys rotund, més o menys taxatiu. En molts dels exemples següents hi escau més d'un verb, segons el matís:

—*Acabar amb el consum d'heroïna és una utopia*: **Eliminar** el consum d'heroïna... (**Aturar** el consum d'heroïna...).

—*El secretari general de la formació ha explicat que volen estar preparats per acabar amb el separatisme*: ... preparats per a **liquidar** el separatisme.

—*Sánchez promet canviar el rumb del país i acabar amb la corrupció*: ... i **fer net de** la corrupció.

—*És possible alimentar un món superpoblat sense acabar amb el planeta?*: ... sense **exhaurir** (o **extenuar, anihilar**) el planeta?

—*Rubalcaba: «Vam fer molt per acabar amb la violència i ho vam explicar poc»*: «Vam fer molt per **eradicar** la violència...»

Rabell: «Volem acabar amb el regne de les 400 famílies»: «Volem **extingir** (o **enderrocar, fer caure**) el regne...»

3) La locució en qüestió n'ha engendrat una altra que s'ha escampat com una mala cosa: *acabar amb la vida* (la pròpia o la d'altri), en compte dels verbs de sempre: **matar** (o **morir**), **matar-se**.

—*Un joc macabre va acabar amb la vida d'una jove de Mataró*: Un joc macabre **va matar** la jove (més adientment: «La jove **va morir** a causa d'un joc macabre»).

—*El joc es diu «Balena blava» i consisteix a superar cinquanta passos, l'últim dels quals és acabar amb la pròpia vida*: ...l'últim dels quals és **matar-se**.

—*Jané: «Lamentem aquest tràgic accident que ha acabat amb la vida de set persones»*: «... aquest tràgic accident que **ha mort** set persones» (més pròpiament, «... aquest tràgic accident **en què han mort** set persones»).

4) Tornant al començament de l'article, en molts dels exemples que hem vist fóra possible deixar-hi el verb **acabar** (o **acabar-se**), però canviant-hi l'estructura de la frase, és a dir, amb el verb conjugat. Vegem-ne quatre casos:

—És un text que pretén **que s'acabi** la polèmica.

—**Que s'acabi** el consum d'heroïna és una utopia.

—Vam fer molt **perquè s'acabés** la violència.

—Volem **que s'acabi** el regne de les 400 famílies.

Tanmateix, encara no hem dit una cosa important: **acabar amb** sí que és correcte. Efectivament, no hi ha res a dir quan té sentit literal: «cloure (o cloure's) d'una manera». Per exemple: «L'acte, que va durar tot el matí, (es) va **acabar amb** el cant de l'himne nacional.»

I per això ens trobem amb la paradoxa del títol. Observem aquestes dues frases:

—*L'atac va acabar amb la vida de nou persones*.

—*L'atac va acabar amb la mort d'un professor*.

No em digueu que no és xocant: fem servir la mateixa expressió en dos contextos oposats... però amb un significat si fa no fa igual. On s'és vist? Evidentment, la primera frase (ho repeteixo, extreta d'un mitjà de comunicació) és incorrecta. ■

Foix de Sarrià
1886

PASTISSERIA
BOMBONERIA
CONFITERIA
GELATERIA

BOMBONERIA
Foix de Sarrià
125 ANYS

Foix de Sarrià

Major de Sarrià, 57
08017 Barcelona
Tel. 93 203 07 14 - 93 203 00 04

Pl. de Sarrià, 12-13
08017 Barcelona
Tel. 93 203 04 73 - Fax 93 280 65 56

www.foixdesarria.com